

ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПІВ СВІДОМОСТІ І АКТИВНОСТІ НА УРОКАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Воєвода Дарина Миколаївна,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор **Хоменко П. В.**

Пошук шляхів реалізації принципів свідомості та активності на уроках фізичної культури в школі є актуальним у сучасний час, оскільки учні перестали серйозно ставитися до занять фізичною культурою та до свого здоров'я загалом. Здоров'я – це цінне надбання не лише кожної людини, а й усього суспільства. Здоров'я допомагає нам виконувати наші плани, успішно вирішувати основні життєві завдання, долати труднощі, а у разі необхідності – і значні навантаження; високі показники здоров'я, розумно зберігаються та зміцнюються самою людиною, забезпечуючи тривале та активне життя.

Зараз збільшується кількість дітей та дорослих, що страждають на хронічні захворювання, що є результатом гіподинамії, неправильного харчування, шкідливих звичок куріння та споживання алкоголю.

Через комп'ютеризацію населення, покращення умов життя люди перестали вести активний спосіб життя. Недостатність рухів призводить до надмірної повноти, дитина стає маломовною, замкнутою. Режим дня, раціональне харчування, фізичні вправи запобігають багатьом захворюванням дітей.

Фізична культура – невід'ємний складник життя людини. Постійні заняття фізичною культурою дозволяють людині вдосконалювати рухові навички та вміння, що оптимізує розвиток фізичних якостей (витривалості, підвищення, швидкості, сили та ін.), сукупність яких визначає дієздатність людини. Заняття фізкультурою з раннього віку дозволяють дитині зберегти та зміцнити здоров'я, нормально розвиватися духовно та фізично.

Активність та свідомість учнів тісно пов'язані між собою. Характер активності учня є провідним показником міри свідомого ставлення до навчального предмета. Через свідомість до активності – такий взаємозв'язок цих двох принципів. Свідомість без активності найчастіше призводить до пасивної споглядальності, а активність без свідомості – до недоцільних дій. Поставлені вчителем завдання можна вирішити лише через усвідомлену активність учнів.

Принцип свідомості та активності навчання спрямований на формування у школярів стійкої потреби у освоєнні цінностей фізичної культури, у стимулюванні його прагнення до самопізнання та самовдосконалення, пізнавальної активності. У зв'язку з цим однією з найважливіших вимог даного принципу є визначення адекватних цілей та поточних педагогічних завдань, а також роз'яснення їхньої сутності. Вчитель керує свідомим засвоєнням учнями навчального матеріалу та формує активне

ставлення до вчення. Для успіху фізичного виховання важливою є свідома діяльність учнів у процесі вирішення кожного завдання, поставленого вчителем. Тому вчитель повинен стимулювати вдумливий аналіз, самоконтроль і самокоригування при виконанні фізичних вправ, всіляко сприяти розвитку самостійності, ініціативності, творчих навичок у поведінці учнів (ініціативність і самостійність лише тоді набувають сенсу, коли вони пов'язані з цілеспрямованістю).

Принцип свідомості та активності особистості у навчанні та вихованні повинен вести до єдності свідомості та поведінки [1; 2].

Необхідною передумовою свідомого ставлення до діяльності є її мотивація. Мотиви, які спонукають займатися фізичними вправами, різноманітні. Разом з осмисленням сутності фізкультурної діяльності розвивається і стійкий інтерес до неї: ні розважальний характер, ні інші фактори, що не впливають із сутності фізичного виховання, не можуть бути повноцінним стимулом, що мобілізує систематичні заняття фізичними вправами. Реалізація принципу свідомості та активності полягає насамперед у тому, щоб забезпечити глибоке розуміння мети проведених занять, розкрити перспективну лінію вдосконалення, зробивши її внутрішнім переконанням особистості [2].

Отже, у фізичному вихованні отримали своє втілення педагогічні принципи, що відображають загальні педагогічні закономірності. На заняттях фізичною культурою важливо керуватися такими дидактичними принципами, як принцип наочності, науковості, доступності та індивідуалізації, систематичності та послідовності, свідомості та активності учнів, міцності результатів навчання. Особливо важливими є принципи свідомості та активності учнів. Свідомість навчання – це усвідомлене ставлення, реалізоване через осмислення своїх дій та його результатів відповідно до встановлених мотивів і мети. Що стосується активності, то на заняттях фізичною культурою можна виділити два її види: рухову та розумову. Принцип свідомості та активності учнів передбачає осмислене ставлення та інтерес до цілей фізичного виховання та конкретних завдань заняття; усвідомлення учнями необхідності регулярних занять фізичними вправами, їх ініціативність, прагнення самостійності на заняттях фізичної культурою.

Список використаних джерел

1. Кравчук Я. Теоретико-методичні засади диференційованого підходу до навчання фізичної культури учнів загальноосвітньої школи. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*: зб. наук. праць. 2010. № 1 (9). С. 40–43.

2. Теорія і методика фізичного виховання : підручник ; у 2-х т. / за заг. ред. Т. Ю. Круцевич. Київ: Олімп. література, 2012. Т. 1. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання. 392 с.